Onbeş günlük
DURUM
TKP. Yayın Bürosu

Bütün ülkelerin proleterleri,birleşiniz!

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİNİN ENFORMASYON BÜLTENİ

Sayı 1 (113) 15 Ocak 1974

İŞÇİ HAREKETİNDE GELİŞMELER

Türkiye işçi sınıfı,ekonomik bunalımların yoğunlaştığı, işsizliğin,hayat pahalılığın dolu dizgin gittiği sıkıyönetimli bir yıl daha geride bıraktı ve 1974 yılına sendikal alanda örgütlenme çalışmalarına,hak alma mücadelesine hız vererek girdi. İşçi sınıfı devrim mücadelesini daha bilinçli,daha inançlı sürdürmeye başladı.

İşçi sınıfının zincirleme grevlerle devam eden mücadelesi bir yandan işçi düşmanı hükümetin baskı ve terör hareketine karşı,öte yandan da işbirlikçi hükümetlerin zulüm ve sömürü

politikasını destekleyen,işçi hareketini çıkmaza sürükleyen sarı sendikacılığa, Türk-İş yönetimine karşı başarılı sonuçlar verdi.

İşçi sınıfının yürekli mücadelesinin gelişmesi ve güçlenmesinde, işçi haklarının söke söke alınılması ve savunulması savaşında Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (DİSK) ve bu konfederasyona bağlı sendikaların büyük rolü oldu. DİSK hak alma mücadelesinde yeni atılımlar, başarılar kaydetti. DİSK ve ona bağlı sendikaların,yoğunlaşan teröre rağmen işçi haklarının alınması ve savunulması yönünde elde ettiği başarılar,işçi yığınına,bu arada Türk-İş'e bağlı işçilere,gerçek ve devrimci sendikalarda örgütlenmenin yararını somut olarak ispatladı.

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu, çeşitli iş kollarındaki örgütlenmeyi mevcut olanaklar ve koşullar içinde daha başarılı şekilde yürütmeyi öngören bir program hazırladı."Genel Örgütlenme Programı" adını taşıyan bu belge,işbirlikçi sermayedarlara,onların iktidarına karşı mücadele veren sendikaları bir çatı altında toplamak,tüm işçileri örgütlemek,işçi sınıfının birliğini sağlamak ilkelerine dayanmaktadır.

DİSK ve ona bağlı sendikaların,patronları dize getirerek işçi sınıfı yararına imzaladıkları yeni toplu iş sözleşmeleri, çeşitli iş kollarında örgütlenme çalışmalarının daha iyi yürütülmesini sağladı. Bu alanda başarı sağlayan DİSK üyesi sendikaların başında Kimya-İş, Lâstik-İş , Gıda-İş ve Devrimci Yapı-İş sendikaları gelmektedir.

Kimya-İş sendikası dünyanın başlıca çok uluslu firmalarından CİBA-GEYDİ, Höşt, Abbott, Polimiks firmalarına ait işyerlerindeki işçileri örgütliyerek, toplu sözleşme imzalama yetkisini almıştır.

Yine DİSK'e bağlı Kimya-İş sendikası, Koç Holdinge ait Kav Kibrit fabrikasında grev kararı almıştır. Sendika işçilerin saat

ücretlerine 200 kuruşluk zam isteğinde direnmektedir.

- Gıda-İş sendikası Trakya'da kurulu Süt Endüstri Kurumu Genel Müdürlüğüne bağlı Havza Süt ve Peynir İşletmesinde, İstanbul Bomonti'de kurul Leden Çikolata Fabrikasında, Doluca şarap fabrikasında çalışan işçileri örgütlemiştir. Bu işyerlerinde çalışan işçiler topluca DİSK'e bağlı Gıda-İş sendikasına üye olmuşlardır.

- Lâstik-İş sendikası, İstanbuldaki Gislavet Lâstik Fabrikasında 330 işçinin daha Türk-İş'e bağlı Kauçuk-İş'ten istifa ederek üye olmasıyle büyük bir başarı sağlamıştır. Lâstik-İş sendikası patronla işçi sınıfı zararına işbirliği yapan sarı sendikayla uzun süreden beri yaptığı mücadeleyi kazanarak,sarı sendikacılara yeni bir darbe indirmiştir.

- Türkiye Maden-İş sendikası, EMFA elektrik malzemesi fabrikasında üç aydan beri uygulamakta olduğu grevi başarıyle sürdürürken Haymak Döküm FİTTİNG Sanayi Anonim Şirketine ait işyeriyle,İzmir'de kurulu Bas-Ar kazan fabrikasında grev kararı aldı. Türkiye Maden-İş sendikası ayrıca, İstanbuldaki ARITAŞ sanayi ve Ticaret Anonim Şirketine ait işyerinde çalışan işçileri kapsayan yeni bir toplu iş sözleşmesi imzaladı. Yeni sözleşme ile işçilerin saat ücretlerine iki yıl için toplam 375 kuruş zam yapılması, yılda bir maaş tutarında ikramiye verilmesi ve bazı yeni sosyal haklar tanınması sağlanmıştır.

- DİSK üyesi Hür-Cam-İş sendikası,cam işkolundaki işçileri Türkiye çapında örgütleme çalışmalarına Ege bölgesinden başladı. Sendika,ilk olarak Ege Cam Sanayii Şirketindeki işçileri çatısı altında örgütledi ve yapılan oylamada toplu sözleşme görüşmelerini yürütme yetkisini aldı. İzmir'de ilk şubesini açan sendika,Ege Cam Sanayii patronuna toplu sözleşme çağrısında bulundu.

- DİSK'e bağlı Keramik-İş sendikası, İzmir'deki BETON-SAN Tuğla fabrikasında çalışan 800 işçi adına toplu iş sözleşmesi görüş-

...eleri yapma yetkisini aldı.

- İzmit'in Yarımca Mevkindeki Seramik Fabrikası işçileri Türk-İş'e bağlı Serçip-İş'ten istifa ederek,topluca Keramik-İş'e üye oldular. Serçip-İş sendikasının yaptığı toplu sözleşmelerle hiçbir hak elde edemeyen işçiler gerçek hak ve menfaatlerinin ancak DİSK'e bağlı bir sendika tarafından sağlanacağına karar vererek,topluca Keramik-İş sendikasına geçtiler.

Türk-İş'in tabanında, bu örgütün başındaki işçi düşmanı yöneticilere karşı daha sert bir tepki başlamıştır. Netekim Metal-İş kolunda faaliyet gösteren 10 sendika,adı geçen örgütten koparak "Çağdaş Metal İşçileri Sendikası" adı altında yeni bir sendika kurdular.

Türk-İş'e bağlı bazı sendikalarla,Sosyal Demokrat Sendikalar Konseyi ve birçok ilerici kuruluş, Türk-İş'in başındaki sarı sendikacıların "işçi sınıfına,işçi hareketine,en büyük ihanette bulunmaya devam ettiklerini ve amaçlarının işçi sınıfının birliğini parçalamak olduğunu defalarca kamuoyuna duyurdular.

Örneğin eski Türk-İş yöneticilerinden Baştürk basına verdiği bir demeçte, "emperyalist ülkelerin yüzyıllar boyunca sömürge halklarını parçalama "ayır-buyur" ilkesine uygun bir taktik kullanan sermaye çevreleri,bu oyunların düzenlenmesinde Türk-İş yöneticilerine her zaman rol vermektedirler. Fakat günden güne daha fazla bilinçlenen Türkiye işçi sınıfı,bunlara artık göz yummayarak bu işçi düşmanlarına karşı amansızca savaşmaya kararlıdır" dedi.

10 sendikanın Türk-İş'ten ayrılarak yeni bir sendika kurmaları bu gelişmenin somut örneklerinden biridir. Fakat sarı sendikacı Türk-İş başlarına ve patronlara karşı yürütülen mücadelenin daha başarılı olabilmesi için birlikte savaşmak gerekmektedir. Bunun için yeni sendikalar kurma yerine,işçilerin gittikçe daha çok güvenini kazanan DİSK' üyesi sendikaların saflarında birleşe-

rek sınıf kavgasını güçlendirmek daha doğru bir yoldur.

Enflasyon politikası

Egemen çevrelerin yıllardır izledikleri dışa bağlı ekonomik politika, yerli ve yabancı sermayeye yeni yeni vurgun alanları açarken, ekonomik çöküntüyü hızlandırmakta ve enflasyonu daha da derinleştirmektedir. Sermaye çevreleri egemenliklerini sürdürebilmek için bu yıkım politikasının ağırlığını sırtında taşıyan ve gün geçtikçe daha fazla ezilen işçi sınıfının, geniş emekçi yığınlarının hakları uğrundaki mücadelesini ezmek istemektedirler.

1973 yılını eşi görülmemiş bir enflasyon içinde kapatan işbirlikçi iktidarla sermaye çevreleri 1974 yılında daha büyük bir çıkmaza ayak basıyorlar. AP-CGP koalisyonundan oluşan Talû hükümeti 1974 yılının 80 milyarlık bütçesini Meclise getirdi. Yarısından fazlası saldırgan NATO'ya, harp masraflarına harcanacak olan bütçede başlıca gelir kaynağı vergilerdir ve toplam 65 milyar 850 lira milyon liradır. Bu rakam ise 1973 yılında 45 milyar olan vergi gelirinden hemen de 21 milyar lira fazladır. Bütçeyle ilgili açıklamalar da yeni vergiler sözkonusu olmadığına göre besbelli ki, 21 milyara yakın olan bu fark İktisadi Devlet Kuruluşları mallarına yapılması kararlaştırılan okkalı zamlarla kapatılacaktır.

Petrol ihraç eden ülkelerin ham petrole yaptıkları yüzde 100 zam, doğal olarak enflasyonist gelişmeyi daha da hızlandıracaktır. Resmi verilere göre Türkiye, yabancı ülkelerden petrol ithali için, 1967'de 38 milyon, 1970'de 57 milyon, 1971'de 67 milyon, 1972'de 155 milyon, 1973'de 300 milyon dolar ödemiştir. 1974'de bu oran petrol tüketimi seviyesi sabit kalmak şartıyla 900

milyon dolara yükselecektir. Böylece tüm döviz rezervlerimiz ancak petrol ithali için yeterli olacaktır.

Türkiyenin 1973'de dövizle ödenecek dışborçları 354,7 milyon artarak, 2 milyar 576,6 milyon dolara çıkmıştır. Ancak 1973 yılının Eylül ayı sonundaki durumu gösteren bu rakama, henüz kullanılmamış dış kredilerle dış borçların faiz yükü dahil edilmemiştir. Bunlarla birlikte 1973'ün Eylül ayı sonunda dövizle ödenmesi gereken dış borçlar 5 milyar doları bulmuştur. Bu ise 70 milyar Türk lirası demektir. Yeni borçlar altına girilmediği takdirde, dövizle ödenecek dış borçların tasfiyesi ancak 2022 yılında sona erecektir. Bunun dışında Türkiyenin Türk parasıyla ödenecek borçları da vardır ki, resmi verilere göre, 1973'ün Eylül ayı sonunda bunların toplamı 5 milyarı aşmıştır. Bunların tasfiyesi ise, keza yeni borçlanmalar yapılmadığı takdirde, 2014 yılında tamamlanacaktır.

Türkiye Barolar Birliğinin Kongresi

Ankara'da 10-12 Ocak tarihleri arasında Türkiye Barolar Birliğinin 7.Kongresi yapıldı. Egemen çevrelerin öteden beri, özellikle 12 Mart 1971'den beri ilerici güçlere, halkçı aydınlara, bu arada avukatlarına karşı uyguladıkları baskı ve terör hareketi Barolar Birliğinin Kongresinde ağırlık noktasını teşkil etti: sıkıyönetim zındanlarında, özel vilalarda, polis karakollarında uygulanan işkenceler, anti-demokratik gelişmeler, savunma hakkının kısıtlanması, faşist nitelikte baskı yasalarının çıkarılması uzun uzadıya ele alındı.

Kongrede konuşan tüm delegeler, memleketimizde demokratik hak ve özgürlüklerin tamamen kısıtlandığını, ihbarlar üzerine binlerce vatandaşın tutuklandığını, çeşitli işkencelere tabi tutulduklarını belirttiler. Savunma hakkının kısıtlanmasını da sert bir dille eleştiren delegeler, Avukatlar Kanunu'nun değiştirilmesini, Türkiye Barolar Birliğine anti-demokratik kanunların iptali için Anayasa Mahkemesine başvurma hakkının tanınmasını istediler.

Yargılanmalar sırasında vatandaşlara yeterli savunma imkânı verilmediğini söyleyen İstanbul delegelerinden Emin Ballıoğlu "Sıkıyönetim döneminde tutuklanan binlerce kişiye, polis karakollarında, sıkıyönetim zındanlarında ve özel yerlerde işkence yapıldığı somut belgelerle ortaya çıkmış bulunmaktadır. Birçok avukat arkadaşımız, sanık sandalyasına oturtulan vatandaşlarımızı savundukları için zındanlara atıldılar, çeşitli işkencelere tabi tutuldular" dedi.

Kongreye katılan delegeler, sermaye çevrelerinin çıkarlarını savunan AP-DP-CGP gibi partilerin engellemeleri yüzünden bir türlü çıkarılmayan genel affın, bir an önce gerçekleşmesi yönünde tüm halkçı aydınları eylem birliğine çağırdılar.

Emekçi yığınlarının geçim koşulları gittikçe ağırlaşıyor

Pahalılık geniş emekçi yığınlarının sırtında gerçekten de ateşten gömlek haline gelmiştir.

Resmi açıklamalara göre, 1 Ocak 1973'den 1 Kasım 1973'e kadar 400 maddeye zam yapılmıştır. 55 madde ise sıra beklemektedir. Son bir yıl içinde giyim-kuşamda fiyatlar yüzde 100 oranında arttı.

Erkek ayakkabıları 350, çocuk ayakkabıları 120, kadın ayakkabıları 300 liradan satılmaktadır. Geçen yıl 500 liraya satılan konfeksiyon erkek elbisesi, 1974 yılının ilk ayında 800 liraya fırladı. Sadece bir yıl içinde pamuklu kumaşlara yüzde 100, yünlü kumaşlara yüzde 80 oranında zam yapıldı.

Akaryakıta yüzde 150 oranında zam yapılmasının kararlaştırılması üzerine fuel oil'in fiyatı 90 kuruştan 180 kuruşa çıkarken, iğneden ipliğe kadar birçok maddelerin fiyatları yükseldi ki bu artış hayatın yeniden yüzde 6-10 oranında pahalılaşmasına sebep olacaktır. Netekim Sümerbank Ocak ayından itibaren tüm mamullerine yüzde 30 ilâ 70 arasında zam yapılmasını kararlaştırmıştır.

İşçi ücretlerinin genellikle 25 lirayı geçmediği ülkemizde füze hızıyle artan hayat pahalılığı,milyonlarca işçiyi,köylüyü, esnafı,zanaatçıyı,dargelirli memur ve aydını sefalete sürüklemektedir. 3 kişilik bir ailenin yalnız ayakkabı için toplam olarak 770 lira ödemesi gerektiği gözönünde bulundurulursa, aylık geliri 600-700 lirayı geçmeyen bir işçinin yalnız ayakkabı alabilmek için bir buçuk ay çalışması şart oluyor ki, bu durumda dargelirli vatandaşların sefalet çekmemeleri mümkün değildir.

Şili'deki kanlı terör protesto edildi

Şili'de faşist cunta hükümetince komünistlere,sosyalistlere,halkçı aydınlara,sendikacılara ve tüm ilerici güçlere karşı uygulanan kanlı terör dünya demokratik kamuoyunda olduğu gibi, Türkiye'de de ilerici kuruluş ve güçler tarafından tepkiyle karşılanmaktadır.

Türkiye Komünist Partisi ve çeşitli ilerici kuruluşlar tarafından yayınlanan bildirilerde, faşist generallerin kanlı terörü sert bir dille yerilmekte ve tüm siyasi tutukluların derhal serbest bırakılması istenmektedir.

Türkiye Mimarlar Odası, Uluslararası Mimarlar Birliğine gönderdiği bir mektupta cunta yönetimini savunan Şili Mimarlar Örgütünü şiddetle eleştirmiştir. Adı geçen örgütün ekim ayı içinde Uluslararası Mimarlar Birliğine bağlı 70 ülkeye Şili'deki faşist generaller hükümetini savunan birer mektup gönderdiğini belirten Türkiye Mimarlar Odasının açıklamasında şöyle denmektedir: "Şili Mimarlar Örgütü, 22 Ekimde Odamıza gönderdiği mektupta Şili'deki insanlık dışı rejimi haklı gösterme çabası içine girmiştir. Bu mektup her şeyden önce Uluslararası Mimarlar Birliğinin amaçları,niteliği ve tüzüğüyle bağdaşmamaktadır. Uluslararası örgütümüzün tüzüğünde faşist rejimlerin insanlığa getirdiği felâketler kınanırken, Şili Mimarlar Örgütü yöneticileri fakir halkın konutlarını topa tutarak, aydınları kitle halinde toplama kamplarına süren, birçoğunu kurşunlatan ,sokaklarda kitap yaktıran bir rejimi savunmaya kalkışmaktadırlar.

Türkiye Mimarlar Odası, bir avuç faşist generalin avukatlığını yapan bu mektubu sert bir dille protesto ederken Şili'deki kanlı teröre bir an önce son verilmesini istemektedir."

Türkiye Komünist Partisinin bildiri ve çağrılarında ise, ülkemizde tüm ilerici güçler Şili'deki kanlı terörü kınayan protestoları yoğunlaştırmaya ve Şili halkıyle dayanışmayı güçlendirmeye çağırılmaktadır.
